

8. Egy hozzánk eljuttatott kiáltványát valamely Szlovákiában élő magyar csoportnak, amelynek kártékony voltára felesleges rámutatnunk, és amellyel természetesen közösséget nem vállalunk.

9. Alatt végül bizalmas tájékoztatásul annak a nálunk tartott és általunk iniciált pártközi értekezletnek jegyzőkönyvét, amely a Prágában testvérpártunk kongresszusán részt vett delegációknak ott már annak idején elért eredményével foglalkozik.

Elnök úrnak Pártom nevében is jó utat és eredményes munkát kívánva, vagyok régi nagy tisztelője és híve¹

PIL 283. f. 12/46. ó. e. (másodpéldány)

¹ Aláírás hiányában nem tudjuk, hogy Szalai Sándor, Horváth Zoltán vagy az SZDP külpolitikai osztályának más munkatársa jegyezte-e a kísérőlevelet. Az SZDP Károlyit prágai útja előtt látta el a szükséges anyagokkal és információkkal.

255. BÖHM VILMOS KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Stockholm, 1946. július 5.)

Kedves Elnök Uram!

Június 28-án kelt leveledet végtelen nagy örömmel vettem, és megvallom őszintén, nem csodálkoztam azon, hogy Prágából jött a levél. Már a magyar rádióból tudtam, hogy Prágába érkezted, azonfelül szinte éreztem, hogy Te vagy ma az egyedüli ember, aki ezt a missziót – ha csak némi sikerrel is – elvégezheted.

Mielőtt elfoglaltam hivatalomat, magam is jártam Prágában, beszéltem a hivatalos emberekkel, Benešsel, Masarykkal, Fierlinggerrel, Clementisszel, és éreztem, hogy milyen kemény feladat előtt állunk, és meggyőződtem arról, hogy egyszeri beszélgetéssel ezt a nagy feladatot nem lehet elvégezni. De az egyszeri beszélgetés mellett még azt is konstatálnom kellett, hogy bár bizonyára jobb nevem van, mint az otthoniaknak, mégis nagyobb súlyú tekintély kell ahhoz, hogy ebben a kérdésben eredményeket elérhessünk. Jobbat, kiválóbbat, megfelelőbbet ma a mi szegény országunk nem találhat, mint Téged, és örülnünk kell, hogy ez a Te személyed még az ország szolgálatára állhat.

A hír vétele után alkalmam volt beszélni az itteni csehszlovák követtel, Taborskýval,¹ aki már Londonban Beneš titkára volt és akit Te valószínűleg nagyon jól ismersz. Jóindulatú ember, aki szeretné, ha a csehszlovák-magyar viszony baráti szomszédi viszonyná tudna átalakulni. Végtelenül örült, amikor meghallotta, hogy Prágába utaztál, Elnök Uram, és ő is úgy érezte, hogy a Te feladatod ebben a kérdésben interveniálni, és ha valaki el tud érni eredményt, az csak Te lehetsz.

Nem tudom, e pillanatban mennyire jutottál Prágában, de ha az eredmény csak anynyi, hogy folytatjuk a tátrafüredi tárgyalásokat, már ez is jelent valamit, mert hiszen a kétoldali rádiócsata nem fogja az ügyet a megoldás felé vinni.

Nagyon örülök, hogy leveledben jelzed, hogy Londonból kapok majd bővebb értesítést. Erre az értesítésre nagy szükségem van, mert [a] Budapestről kapott tájékoztatók nem elég világosak. Közben én is írtam Budapestre levelet, de ez a levél nem érte el, mert időközben Prágába és onnan Londonba utaztál. Arra kérlek, Elnök Uram, hogy jelzett leveledben tájékoztass arról is, mi történik a budapesti belpolitikában. Ismerem az ügyeket, nem tudom elképzelni, hogy a baloldali pártok fellépésének Nagy Ferenc visszaérkezése után nem lett volna folytatása. Erről azonban a rádió hallgat, lapokat pedig csak 14 napos késéssel kapok.

Szörnyű katasztrófa, ami a pénz körül folyik. Szinte azt hinné az ember a távolból, hogy itt tudatos szabotázs folyik, ellenforradalmasítják az ország népét, és azt csodálom, hogy nincs senki, aki az asztalra ütné és azt mondaná, hogy ideig és ne tovább.

Kálkápolnai beszédedben rendkívül bölcsen rámutattál arra, hogy sajnos hiány van szakemberekben, ha a reakció és az ellenforradalom ki akarta ezt a beszédedet a maga céljaira használni, ez természetesen csak trükk volt, végeredményben nem változtathat az igazságon. Hiszen vallom és tudom, hogy vannak jó, demokratikus szakembereink, és ezért igaz az, amit Kálkápolnán mondottál, hogy ezeket a szakembereket kell megfelelő helyre állítani.

Végtelenül örültem kinevezésednek, de Veled együtt vallom, nincs ennek a kinevezésnek semmi értelme, ha ez nem jelent komoly aktivitást. Valóban igaz, a demokratikus Magyarország mást várt Tőled, mint reprezentálást. Károlyi Mihály értéke a magyarság számára nem jelenthet reprezentációs értéket, nincs fontosabb teendőnk, mint a sok szép beszéd helyett valóban előkészíteni a szomszéd államokkal való megbékélést. Erre a feladatra nincs alkalmasabb értéke a magyarságnak, mint Te, Elnök Uram, és ezért én a legteljesebb mértékben helyeslem elgondolásodat.

Mai postával írok Szakasitsnak beható levelet, amelyben kifejtem erre vonatkozó felfogásomat és álláspontomat. Örülünk kell, hogy vállalkozol erre a nehéz feladatra, amely valóban kemény munkát igényel, és főleg Csehszlovákiával, ahol a sovíniszta irányú olyan hatalmas hullámokat ver.

Nagyon kérek, Elnök Uram, hogy feltétlenül tartsál ki eme állásponthoz mellett, amely kétségtelenül, ha lassú folyamatban is, de sikerrel fog járni. Ez a siker pedig megmenti a magyarságot. Egy újabb kisantant, egy újabb izolációja a magyarságnak, teljes elvesztésünket jelenti.

Várom, kedves Elnök Uram, leveledet, egyúttal 1-2 napon belül elküldöm Szakasitshoz intézett levelem másolatát is.

Miután nem tudom londoni címedet, Prágerhez küldöm ezt a levelet azzal a kéréssel, hogy ezt sürgősen juttassa Hozzád.

Grófnő kezeit csókolom, Téged régi barátsággal és tisztelettel üdvözöl
híved:

Ui.

E pillanatban kapom a tegnapi magyar rádió alábbi jelentését:

„A csehszlovák-magyar vegyesbizottság tárgyalásai kedvezően haladnak. A csehszlovák kormány kötelezte magát arra, hogy haladéktalanul visszaengedi lakóhelyükre azokat a magyarokat, akiket az egyezmény ellenére kényszermunkára vittek el. Szabadon bocsátják mindazokat a magyarokat, akik internálva vannak, vagy pedig a helyi szlovák hatóságok intézkedése folytán börtönbe kerültek. A jogtalanul elvett ingóságokat is visszaszolgáltatták a magyaroknak.”

Ez a siker a Te munkád eredménye, Elnök Uram, szívből gratulálok.

PIL 939. f. 28. ó. e. (másodpéldány)

¹ Eduard Taborský csehszlovák diplomata, az emigrációban Beneš titkára, 1945-től stockholmi követ. Beneš lemondása után távozott, 1948-tól a Texas University professzora volt, több könyv mellett megírta memoárjait Benešről.